

DEBRECZENI UJSÁG

KLÓPIERTÉSI ÁR:

REKLYMEN: VÍDÁKREN: Földvár . . . 9 kor. — III. Nagyszombat . . . 2 kor. — III. Negyeddé . . . 4 kor. 50 B.

Feliratok szerkesztés és lapnyomtatás:

THAN GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓNYIVAL

Debrecen, Főútr. Lantpressé-palota, 1818-asat az előírásoknak kátul.

Nagy vihar a képviselőházban.

— Távirati tudósítás. —

Az előjelek arra engedtek következtetni, hogy az új kormány mai bemutatkozásával a béke, ha legalább egyelőre is, de mindenesetre helyre áll. A képviselők ebből az alkalomból teljes számban megjelentek és csak igen kevesen voltak beavatva az újra felébresztett harc első lépésébe, abba a tervbe, hogy az ellenzék egy része az új kormány bemutatkozását a házszabályok adta jogainak igénybe vételével meg fogja akadályozni.

Lázás érdeklődés összpontosította a képviselőket. Az elnöki előterjesztések folyamán Dániel többek között bejelentette Apponyi Albert gróf lemondását. A terembe vezető ajtónál ott állottak Tisza István gróf és egész kabinete Csávossy háznagygyal, a ki éppen be akarta vezetni az új kormányt. A teremből kihallatszott, hogy az ellenzék nem vette simán tudomásul Apponyi lemondását, hanem vitát provokál. A terv sikerült. A miniszterek nem jelenhettek meg a Házban. Az ajtótól vissza kellett vonulniok.

A szabadelvűtáborban pillanatról-pillanatra jobban felébredt az elkeseredés és mindazok, a kik a szükség kényszere alatt a Tisza-kormányt, ha nem is lelkesedéssel, de várakozó bizalommal fogadták, most már nyíltan csüggedni kezdenek. A folyosókra sűrűn kijártak és izgatottan hangoztatták:

— Pista tudhatta, hogy ő szálla lesz az ellenzék szemében, minek is fogadta el a kabinet alakítást.

Akadtak, a kik menteni igyekeztek és megjegyezték:

— Tisza tisztában volt ezekkel a nehézségekkel, de a király akarata előtt meghajolt.

Mialatt így a párbeszéd megkezdődött, az izgatottan folytak, a képviselőház ülésén Apponyi Albert gróf politikai ténykedését órák hosszában át a legnagyobb dicsérettel halmozták el.

A kormányelnök maga is

látta, hogy bemutatkozása nehézségekbe ütközik, miniszter társával visszavonult, hogy a váratlan fordulattal szemben megbeszéljék a további eljárást.

Az eszmecsere sokáig eltartott s miután a megbeszélést a legnagyobb titokban tartották, sokan merész fordulatokra gondoltak. Futótüzként terjedt el a hiób hir, hogy Tisza Istvánt ez a váratlan fordulat nem alterálja, ő a főrendiházban mégis bemutatkozik s miután a Ház mai összetételében nem alkalmas a béke helyreállítására, a Házat a legrövidebb idő alatt feloszlatja. Az ellenzéki képviselők egy részét hiába ijesztgették a folyosókon, nem szelidültek egy cseppet sem, az ugynevezett szabad ellenzék pedig konokul hajhatlan maradt.

— Küzdünk a nemzet igazáért! A magyar nyelv jogáért! Mi csak nemzeti vívmányok árán békülünk!

ORSZÁGGYÜLÉS.

— A képviselőház ülése. —

Preludium.

Ünnepies lassúsággal gyülekezik a tisztelt Ház. Tíz órákor még üresek a folyosók, pedig nem is olyan régen harci tüztől lángolt ilyenkor már az ellenzéki oldal s a karzatoknak, a melyek egy óra mulva valószínűleg roskadoznak a szép asszonyok sokasága alatt, olyan a képük, mintha a képviselőház a pénzügyi költségvetés legunalmasabb szakaszánál tartana. (Bárcsak már ott tartana! — gondolja valószínűleg Lukács László.)

A folyosón is hiányoznak az ismert csoportok. Nem is tudni még mi lesz, hát jobb kerülni a véletlen nyilatkozatok, — vélekednek a jobboldalon. Az ellenzék pedig ugyis tudja, mi lesz. S harci tüzzel várja a huszárfohadnagyt ur kabinetjét. — Azért van itt ott érdekes látni való. Az egyik pamlagon Münnich Aurél (hát mégsem lett államtitkár belőle!) tanácskozik Polonyi Gézáról (nos ha jól megy, ebből még lesz miniszter, akárki meglása) az öreg báró Podma-

nicky vastag szivart szopogatva Endrey Gyula politikai vélekedését hallgatva s van elég hallgatója Ugron Gábornak is, a ki kijelentette gróf Zichy Jenőnek:

— Az igazi harc most kezdődik!

Mielőtt azonban feloszlatnák a nehéz ágyukat előbb a képviselőházban a bucsuzás szentimentális szcenájának is jut idő.

Apponyi bucsuzik.

Féltíz órákor fekete ruhába öltözött nagy tábor vonul az elnöki iroda fogadótermébe. Andor Gyula elnöki tanácsos vezeti bucsuzni a képviselőház tisztikarát s a terembiztosokat Apponyi Alberthez.

A bucsuzás nagyon meleg volt s el volt fogódva a távozó elnök is, a volt tisztviselők is. Andor Gyula mély sajnálattal bucsuzik Apponyitól, a ki mindig igaz jóakarattal volt a tisztviselők iránt.

Apponyi Albert a megilletődéstől alig bír válaszolni.

— Nagyon köszönöm — mondta — a tanácsor ur szives szavait. Sajnálattal távozom az elnöki székéből, de nem tehetem másképp. Hogy miért kellett mennem, azt majd más alkalommal mondom el. Most nincs annak sem ideje, sem helye. Kérem önöket, tartanak meg tovább is szives jóindulatukban s fogadják utódomat épp oly szivesen, mint engemet!

Haloványan, rezgő hangon szót Apponyi Gyorsan kezét fogott a tisztviselőkkel s valóságilag futott ki a teremből.

Utána Tallián Béla lépett a terembe, a kitől szintén bucsuzott Andor Gyula. Tallián válaszában biztosítja őket, hogy mindig szeretettel gondol rájuk új állásában is. Nagy éljenzaj csapódott az angyalokkal cifrázott mennyezet felé, aztán vége volt a bucsuzásnak.

A várakozás peroei.

Negyed tizenegy óra. Mennyire megváltozott a Ház képe! Zsufolásig megtelt karzatok. A folyosókon ember-ember hátán. Szivarfüst, izgatott szóváltás, asszonyi ruhákból áradó finom parfüm töltik be a levegőt. Már itt van Tisza István is, a ki haloványan, izgatottan barátkozik a folyosón. A többi miniszter nem mutatkozik még. Azok majd egyszerre jelennek meg a Ház előtt. Hogy nagyobb legyen a hatás...

Az ellenzék harocrakészen várja a bemutatkozását. Kossuth Ferenc Szahmári Mórral, Sebess Dénessel, Justh Gyulával s a függetlenségi-párt több illusztris tagjával beszélget. A Szederkényi-párt pedig egy csoportban, a folyosó végén tanácskozik.

Hölgyközönség figyelmébe! Van szerencsénk a nagyérdemű hölgyközönséget értesíteni, hogy az ideai őszi és téli időnyre női, leány és gyermek felöltő különlegességek nagymennyiségben megérkeztek, melyre szives figyelmüket felhívjuk. Eredeti Berlini Modellek leszállított árakban. Különlegességek színházi köpenyekben és blousokban Szőrme botok nagyválasztékban. **Darvas Testvérek** Debrecen, Hungária kávéház mellett.

— A harc taktikai részletei! — mondja Holló Lajos Gajári Géának, a ki arra kíváncsi, miről van köztük szó. Tehát harc! Féltenegy óra. A csapatok elfoglalták a csatasorokat s a karzatokról — hogy teljesebb legyen a karokat — rangteleg látszó-ágyuk szegződnek a képviselőkre, eljött gróf Zichy Nándor is Hollán altábornagy és gróf Széchényi Béla társaságában. Várja mi lesz. Az ülés kezdődhetik.

Izelítő az obstrukcióból.

Féltenegy óra elmúlt, a mikor Dániel Gábor megrázta az elnöki cseugyüt.

Az ülést megnyitom. Szóts Pál elkezdte a jelentést olvasni, a mikor egyszerre harány éljenzés zug fel.

Darányi Ignác lépett be. Az ellenzék is, a jobboldal is viharosan tüntetett mellette. Sok éljenzés szólt Wiassics Gyulának is.

— Jó hazafi s derék ember volt! — mondta Madarász József, a ki oda is ment hozzájuk s kezét fogott velük. Bezeg Khunn-Héderváry minden feltűnés nélkül lopódzott be a Házba. Odaült az első sorba, Perczel Dezső mellé.

Azután Dániel elnök jelenti Apponyi lemondását.

Szederkényi Nándor a levél felolvasása után szólásra jelentkezik. Sajnálattal látja a lemondást.

— Kicsikarták tőle! — mondta Szederkényi Nándor.

...A közbizalom ültette az elnöki székbe — mondta — pártatlanul vezette a tanácskozásokat s ez volt az oka, hogy mennie kellett. Indítványozza, hogy lemondó levelét tudomásul ne vegyék s s hívják fel Apponyit, hogy vonja vissza lemondását. (Viharos helyeslés.)

Polonyi Géza: Napirendre kell tüzni Szederkényi indítványát. Ma nem lehet tárgyalni.

Kossuth Ferenc: Pártja nevében bucsuzik Apponyitól. Főszónetét fejzi ki pártatlanságáért Apponyinak. Pártja az eldől választáskor nem Apponyira szavazott, mert hatvanhetes elnökre a függetlenségi-párt nem szavaz. (Ugy van! — a baloldalon.)

Darányi Ferenc: Csatlakoznék Szederkényi indítványához, de tudja, hogy Apponyi ragaszkodik elhatározásához. Azt indítványozza, hogy Napirend tüzesék péntekre, mert az következménye a közelmúlt politikai eseményeknek.

A lemondás Bécs akarata (Zajos helyeslés a baloldalon) s azért keli az okat kutatni.

A lemondásához még egyre akadtak hozzászólók. Izelítő az obstrukcióból! — mondta a jobboldalon.

Hellebronth Géza kezd szólni. A baloldalon azonban már türelmetlenül várják a kormányt.

— Hol a kormány? Hol van főhadnagy ur Tisza?

Hellebronth Géza becsületese beszédben méltatta Apponyi érdemeit. A többség büne, hogy távoznia kellett. Alárendelik itt a magánérdekeket a hazaszeregetnek. Az elnök pártatlansága szemétszert és eltávolították. Hosszu beszéde végén, a mely alatt a jobboldal türelmetlenségét alig bírta türelmetlen, az ellenzék annál tüzesebben helyeselt. Majd az elnök ellen fordult:

— Ha nem tud csendet csinálni, minek ül ott?

— Mondjon le! — kiáltott Gabányi.

— Pusztuljon innen! — mondta Kubik Béla.

Dániel Gábor ijedten cseugyett.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Erdély Sándor szólalt fel s azt indítványozta, hogy Apponyi lemondását vegyék tudomásul s fejezzék ki érdemei iránt a képviselőház elismerését.

— Nem vesszük tudomásul! Napirendre tűzzük a lemondását! kiáltották az ellenzéken.

Utána gróf Zichy emelkedett szólásra. Meg kell kérni Apponyit, vonja vissza lemondását. Apponyi lemondó levelében sokkal több, a mit elhalgatott, mint a mit beleirt. Ha valaha parlamentnek szüksége van morális tekintélyének egész hatalmára, ugy nekünk van. S erre csak Apponyi elnöklése alatt lehet remény.

Viharos helyeslés fogadta Zichy Jenő zavaít.

De a hozzászólásoknak még mindig nem volt vége.

Rakovszky István rámutatott arra a sok mellőzötésre és támadásra, melyekben gróf Apponyinak pályafutása alatt része volt. Apponyi távozott az elnöki székéből az ideális önzetlenség permonifikációja gyanánt, abban a pillanatban, a mikor feltűnt a rideg önzés alakja. (Nagy tetszés.) Magyarország alkotmányosságát, parlamentu biztosságát Apponyi megörizte. Nem tudja, ki következik utána. Ha azok az elvek uralkodnának ott, a mik Apponyit vezették, akkor nem kellett volna a sokat csalódott Apponyival az utolsó ürümpoharat is lenyeletni. Ugy érzi, komor idők jönnek az országra. (A jobboldal nevetni kezd.) Hiába ez a cinikus kacagás, lesznek ebben az országban még önzetlen férfiak, kik öntestükel védelmezik meg a hazát. Apponyi távozása az alkotmányosság éjjelét jelenti!

A nagy hévvel elmondott beszéd után Ugron Gábor szólalt fel:

— A Ház minden hatalma az elnök kezében van. Az, hogy Apponyi volt az elnök, ennek a hatalommal teljes feladását jelenti. Hát ide jutottunk? A törvényhozás függetlenségét a koronával, a kormányval, a pártokkal szemben az elnöki székét kell megvédelmeznünk. S a pártatlan, független elnököt kiűzték a székéből. Apponyi lemondását nem fogadja el. Figyelmezteti arra a Házat, hogy lemondását megelőzte a sajtóban a támadásoknak egész özöne. Apponyi az elnöki hatalmat igazságosan, ember ségesen töltötte be, senkit jogától megfosztani nem akart. Ezért indult ellene kampány. Hozzájárul Szederkényi Nándor indítványához. (Nagy tetszés.)

Förster Ottó: Hol a miniszterelnök? Vezessék elő a huszárfőhadnagy urat!

Szathmáry Mór: Hol van Chlopy Pista?

Felkiáltások: Öt percnyi szünet! Hock János: A magyar szabadsághősök élete csupa martírium. Apponyi is önzetlenül küzdött a nemzeti jogokért. Ezért nem tudott érvényesülni s még életében a vállára tették a nehéz keresztet. Egész életén át küzd s végre is azok szakítják le a fáradsága gyümölcsét, a kik husz éven át ellene dolgoztak. Ez már nem is rablás, ez politikai zsebtolvajlás. (Nagy tetszés és derűtség.)

Zmeskál Zoltán: Akasztófára valók! Hock János: Tisza most kedvező alkalmat látott az érvényesülésre.

Zmeskál Zoltán: S azt a nemzet ellen érvényesíti.

Hock János: A politika nem méhkas, a hol a szorgalmasan dolgozó méhet megfojtják s a mézbe a herét ültetik. Tisza nem ültet Apponyi munkájának élvezetébe. Majd szót a lemondás alkotmányjogi vonatkozásáról.

Apponyi, a ki évtizedeken át küzdött az 6 nemzeti élvei mellett, ime a megvalósulás stádiumában át kell, hogy adja azokat annak, a ki legnagyobb ellenfele volt, a ki most, esakhogy a hatalomra jussón, feladja eddigi élveit, pártolja Apponyi eszméit. Ez politikai zsebtolvajlás. (Hosszas éljenzés az ellenzéken.)

A politikusoknak nem az a szerepük, mint a dolgozó méheké, hogy telehordva a kaptárt, bezárják azt és azután a herék élvezzék a munka gyümölcsét, hanem, hogy épen azok, a kik dolgoztak, hajtsák is végre munkálkodásukat. (Ugy van! a balon.) Apponyi személye letűnt már, de alkotmányjogi következménye itt maradt. Mi az oka Apponyi lemondásának? Semmi más, mint az 6 tulságos nemzeti érzése, alkotmányossága, mely az udvarnál nem tetszett. (Viharos helyeslés a balon.) Ki fog biztosítani minket arról, hogy az elnöki szék alkotmányossága megmarad és az a megbízott csoport nem lesz-e a hatalom egyszerű eszköze? A francia parlamentben történt, hogy a hatalom legnagyobb erőszakoskodásai dacára Mirabon felállott és kijelentette: csak a szuronyoknak engedünk és ha itt nem tehetjük, kivisszük magunkkal a nemzeti küzdelmet az országba. Mi történt, mikor a király a hatvanas években költségvetés nélkül felakarta oszlatni a képviselőházat? Felállott Deák Ferenc és a törvénykönyvet kezében tartva tiltakozott ellene. Kaas Ivor báró: Tanu reá Madarász! Madarász József: Csak kötelelességünket teljesítettük. (Viharos éljenzés.)

Hock János: Apponyit egész bizalomból ültettük az elnöki székbe. Hát ki, vagy mi adott okot arra, hogy el kellett hagynia azt? Talán hibázott?

Kristóffy József: Igen. (Viharos zaj a balon és szélsőbalon. Kiáltások: Miben hibázott! Tessék megmondani! Hosszas zaj.)

Rakovszky István: Tessék nyilatkozni.

Kristóffy József: Fogok. Helyt állok szavamnak.

Hock János: Ha hibázott ez csak ama hiba lehetett, hogy nem akart szolgailag meghunyászkodni. Igaz, hogy tökéletes ember nincs, bár odaát tökéletesnek tartják azokat, kik a kormányon ülnek, addig míg ott ülnek. Apponyit nem a politikai ellenfelei, hanem az 6 jó barátai buktatták meg. (Ugy van! a balon.) Mint az éhes farkascorda a pusztán, ugy voltak nyomában mindig Apponyinak az 6 politikai barátai, lesve tévedéseit. Ugy nagyitnak, hogy tüzet kovácsolhassanak ellene. De családok, mert a miat megvonták tőle az elnöki székben való működését, annál inkább használhat a nemzeti eszméknek itt a képviselői pad-sorokból. És hiszi, hogy ez ugy is lesz. Indítványozza, hogy a képviselőház Apponyi távozását sajnálattal vegye tudomásul. (Viharos helyeslés, taps, éljenzés.)

Kristóffy József: Személyes kérdésben szóial fel. Mikor a teremba lépett, Hock azt mondotta, hogy Apponyit mes-tersegesen, aknamunkával távolították el az elnöki székéből. Erre 6 azt kiáltotta: Ez nem igaz! (Viharos zaj az ellenzéken. Ohó! Nem igaz! Nem igaz! Nem ez volt a közbeszólás.)

Nessi Pál: Rendben vagyunk. Miért mosakodnak tovább. (Viharos kiáltások: Nincs igaza! Mást mondott. Nem is arra a kérdésre mondta. Elnök hosszan cseugy.)

Kristóffy József: Beszéltszavára mondja, hogy a neki imputált kifejezést nem mondta. (Nagy zaj az ellenzéken. Ki mondta? Hát tessék elburokolni vele! Hát nem akad gazdája?)

Az elismert kitűnő fényképek, az eddiginél fele árban, azaz 50% olcsóbban mint bárhol készülnek

Harth G. műtermében, Piacz-utca 34. szám.

(E pillanatban belép Apponyi és elfoglalja rendes helyét. Hosszas, percekig tartó lelkes éljenzés, taps minden oldalról. Eljen! Eljen! Eljen Apponyi!)
Lengyel Zoltán: Vesszenek a politikai zsebmetszők!

Kubik Béla: No ki vele! Ki mondta azt! Aljon ki. (Nagy zaj.)

Kristóffy József: Említett közbeszólását: nem igaz! Meggyőződéséből mondta. (Viharos kiáltások a szélsőbalon. Ez nem elég! Ki mondta.) Hogy mennyire nagyrabecsüli Apponyit, ennek bizonyításául elfogadja Hock indítványát. (Helyeslés.)

Apponyi beszél.

Apponyi Albert gróf: Személyes kérdésben kötelességnek tartja felszólalni, mert értesült ama indítványról, hogy a lemondását ne fogadják el. Ezt ő nagy hálával veheti tudomásul, de épen azért, mert a Háznak jövőbeni tanácskozásait nagy figyelemmel akarja kísérni, kéri fogadják el lemondását. (Zajos felkiáltások: Nem fogadjuk el!) Az a kit az események annyira belevittek a politikai kontroverziába nem képes már az elnöki széklet oly páratlanul megőrizni, hogy ne legyen kitéve a bírálatoknak, ezért kéri fogadják el lemondását és térjenek e vita felett napirendre. (Zajos helyeslés a jobboldalon, ellentmondások a balon, viharos Eljen Apponyi! kiáltások.)

Elnök: Az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után.

Elnök: Megnyitja az ülést.

E pillanatban hatalmas éljenzés zúdult a jobboldalon, a kormány, élén Tisza István gróffal bevonul. A miniszterek a jobboldal viharos éljenzése és a bal és az egész ellenzék óriási lármája közt foglalják el helyeiket.

Tisza szólásra feláll: Az ellenzék viharos zajban tör ki:

— Eláll! Ki vele!

— Főhadnagy ur Tisza!

Tisza István gróf: (Kezében egy irást lobogtat.) Az ellenzék folyton zug: Eláll! Eláll! A néppárt felugrál helyéről és a padokat verik. Tisza beszél, de egy szó sem hallik.

Felkiáltások jobbról: Halljuk! Halljuk!

Tisza felküldi az elnöknek a levelet, Szócs jegyző olvassa, de a nagy zajban nem hallik.

Felkiáltások: Erőszakosság! Gazság! Első lépése már törvénytelen!

Szócs jegyző nagy zajban olvassa a miniszterek kinevezését. Tisza feláll és beszélni akar, de szavaiból csak annyit lehet hallani

— Egy pillanatra csak...

Valaki sipol. A jobboldal kiáltja: Halljuk! Halljuk! Az ellenzéki oldalról sűrűn hangzik: Ki vele! Ki vele!

Tisza leül, a jobboldal éljenez. Az elnök felfüggeszti az ülést. A szabad- elvűpárt nagy része a terem közepére gyűl és gratulál Tiszának, a ki állítólag csak azt mondta a zajban, hogy csupán a kinevezést akarta bemutatni, hogy a főrendiházban bemutatkozhatson. A programot előadja akkor, ha nagyobb nyugalom lesz a Házban.

Szünet után Rakovszky bejelenti Dániel és Szócs ellen a mentelmi jog megsértését, mert összejátszva határozatot mondott a nélkül, hogy a szavazást elrendelte volna. A képviselőház jogát elkobozta.

Tisza kéri a Házat, hogy elégtételt nyújtson az incidens eloszlásáért. Kö-

telességet teljesített a kézirat átadásával. Egyéb nem történt. Tudomásul vétel után megindulhat a vita. Ez csak kezelési intézkedés volt. Kéri a félbeszakított vita folytatását.

Kossuth szerint a házszabályon elkövetett erőszakon csak az elnök lemondása segíthet.

Hock János szerint az állítólagos missziója aligha sikerülhet. Polonyi és Mezőssey, Dániel ellen szólnak.

Elnök ezután a vita folytatását holnapra halasztotta.

Egyház és iskola.

A püspök üdvözlése. A tiszántúli egyházkerületnek egyik községe, Bodófalva most szentelte fel új templomát. A felavatás alkalmából a bodófalvi hívek gyönyörű leveiben küldték üdvözlésüket és törhetlen ragaszkodásuk kifejezését az agg püspöknek.

Szele György beköszöntője. Szele György lelkész tegnap véglegesen beköltözött Debrecenbe, a Kossuth-utca újjalakított lelkései parókhiájába. Szele György e hó 9-án tartja beköszöntő prédikációját a Nagytemplomban s nem mint némely lapok tévesen jelezték, a Kossuth-utcaiban.

Őszi segélygyűjtés. November 11-én kezdődik meg a kollégium számára való őszi nagy segélygyűjtés (kápsálás). Ezek a gyűjtések régebben ezreket hoztak a vén főiskolának, ma azonban már a tehetősebb civis is elégnak tartja, ha egy kötés tengarit vagy egy véka rozsot ad a kápsálóknak. Pedig a cél megérdemli, hogy az összes reformátusok bőkezűek legyenek, különösen most, mikor az egyetem terve is felszínen van.

Adományok a siketnéma iskola javára. A siketnémaakat gyámolító-egyesület pénztárosa Füleky Pál, a következő adományokért mond az egyesület nevében köszönetet: Pénzügyőrőség (H-Dorog) 2 korona 30 fillér, Lukács Armin ur szakértői díja 10 korona, dr. Popper Tódor ur (Budapest) 4 korona, Sturmman Gyula lelkész ur (Egyek) 2 korona Magyaróssy Ferenc ur 5 korona, Ujváry István ur 2 korona, a kisujszállási ev. ref. egyház 5 korona, gróf Degenfeld Imre és Pál urak (Tégás) 20-20 korona, Koszorus Lajos ur alapító tagsági díja 40 korona, Forrai Henrik ur alapító tag 50 korona.

A régi és az új kormány.

A hivatalos lap ma hozza köztudomásra, hogy a királyi akaratából Khuen gróf és dr. Wlassics Gyula, dr. Darányi Ignác a rend nagykeresztjével ékesítve, Láng Lajos teljes elismeréssel, Kolossváry és Tomasiich pedig egyszerű bucsuszóval távoznak.

Khuen gróf bucsuztatója.

Kedves gróf Khuen-Héderváry! Mídon Önt magyar miniszterelnöki állásától, hű és áldozatkész szolgálatainak teljes elismerése mellett, saját kérésére ezennel kegyelemben véglegesen felmentem, egyszersmind hálás szívvel mondom Önnek köszönetet azon igen kiváló és sikeres szolgálatokért, melyeket Ön miniszterelnöki működését közvetlenül megelőzőleg is, mint Horvát-Szlavon-Dalmátországok bánja, sok éven át, ritka odaadással és fáradhatatlan buzgalommal, nehéz viszonyok közt teljesített s bizton-

reményilem, hogy Ön nekem és a hazának még sok hasznos szolgálatot fog tenni.

Kelt Bécsben, 1903. évi november hó 3-án.

Ferenc József s. k.

Az új miniszterelnök kinevezése.

Kedves gróf Tisza! Önt magyar miniszterelnökké ezennel kinevezem, önnek egyidejűleg a belső titkos tanácsosi méltóságot díjmentesen adományozom és a minisztérium megalakítása iránti javaslatait elvárom.

Kelt Bécsben, 1903. évi november hó 3-án.

Ferenc József s. k.

Gróf Khuen-Héderváry Károly s. k.

Tisza István kormánya.

Magyar miniszterelnököm előterjesztése folytán pénzügyminiszteremmé Lukács Lászlót és igazságügyminiszteremmé Plósz Sándort újlag kinevezem, illetőleg ezen eddig is viselt állásaikban megerősítem, továbbá kereskedelemügyi miniszteremmé Hieronymi Károlyt, horvát-szlavon-dalmátországi tárca nélküli miniszteremmé Cseh Ervint, vallás- és közoktatásügyi miniszteremmé Berzevicy Albert és földmivelésügyi miniszteremmé Tallián Béla országgyűlési képviselőket, honvédelmi miniszteremmé pedig Nyiri Sándor vezérőrnagyot ezennel kinevezem és a belügyminisztérium vezetésével, valamint a Személyem körüli minisztérium ideiglenes vezetésével magyar miniszterelnökkémet bízom meg. Az illetőkhöz intézett kizárólagos további intézkedés végett idezárom.

Kelt Bécsben, 1903. évi november hó 3-án.

Ferenc József s. k.

Gróf Tisza István s. k.

SZÍNHÁZ.

A mintaférj.

(Albion Valabrégue 3 felvonásos bohózata, a melyet a debreceni színházban tegnap mutattak be.)

A mintaférj, Melivaud ur szeretőt tart. Mme Melivaud erről nem tud semmit és bálványozza az urát. Azt a francia bohózat író nélkül is tudjuk, hogy a nagyon meglegedett mamák rendszerint nagyon rossz anyósok és így nem esodálokunk azon, ha Melivaud mama kéjencenek tartja Jovenel urát, a vejét. Az is természetes, hogy folyton ott lebzsel veje házában s kutat. Itt, a vő lakásán, véletlenül a telefonhoz megy, a vejének kagylói fészerepet játszanak ebben a darabban. A telefonon Clementine kisaszony (vagy ha úgy tetszik asszony), a Melivaud papa kedvese beszél és tetatéra hívja a „cucáját.“ Az anyós azt hiszi, hogy veje a „cucá“, leányával együtt nekírnt a szerencsétlen Jovenelnek, a ki kétségbeesésében elhatározza, hogy vallatóra fogja és kiveszi az igazságot Clementine-től, a kit különben ő sohasem látott. A mi ezután jön, azt láttuk a Coralie-ban, az X. asszonyban e a Hennequin-cég csaknem minden produktumában. Egy ügyesen előkészített idilli a szerető lakásán, a rendőrtiszt előírása, csattanó felvonásvég stb. A harmadik felvonásban ölekezés, bűnbocsánat, szóval visszatérés azon időhöz, mikor a darab cselekménye még nem játszódott.

A mit itt megirtunk, természetesen vázának sem nevezhető. Az ilyen francia darabok meséje mondatokból áll, melyeket itt reprodukálni nem lehet. A tegnapi

darabnak annyi előnye van társai felett, immoralitása dacára is, ethikai célt akar szolgálni, de az intenciója, vörös fonálként húzódik végig egész meseszövése.

A *mintaférfjében* sok a cochonserie. De nagyon szellemes valamennyi és a Makó Lajos gárdájának frainingje, pompás összesen, finoman, nagyon könnyedén hoz elének ment. Az a válogatott közönség, mely alig hagyott üres helyet tegnap a színházban, derűtséggel honorálta a szerző ötleteit, főleg azokat, a melyekből ki-kiesillan a vezető gondolat.

És ez utóbbi mondattal legteltesebb elismerésünket fejezzük ki az előadás iránt is. Krémer, Pataky és Krasznay (egyik tartalékos kedvese Clementine-nak) vígszínházi tempóban pörgették a jeleneteket. A Hahnel Aranka Cocette-ja kitűnő kópia. Sikeresen másolta le, sőt talán új festékekkel is díszítette azt a demimonde-akot, melyet nálánál jobban alig ábrázolhat valaki *Menszáros és Havasi Szidi*, az utóbbi különösen, igen ügyesen mozogtak és beszéltek. Helyre szabaleány volt *Püspöky Rózsi*, a kit szívesen látnánk gyakrabban is a színpadon. (g. z.)

Színházi hírek. Vasárnap este lesz a premierje „Herbelin papa” bohózatnak. A bohózat főbb szerepeit Hahnel Aranka, Arday Ida, Csige Ilonka, Krémerné Lili, Krémer Jenő, Pataky Béla, Iványi Antal, Sebestyén Géza, Szilágyi Aladár, Szalay Károly és Virágháthy Lajos játsszák.

UJDONSÁGOK.

Lezuhant a padlásról.

(Saját tudósítónktól.)

Debrecen, november 4.

Kedden este az Arany János-utca 4. számú ház padlásáról Nemes Mihályné, Nemes Mihály Homokkert I-ső járásbeli özvegy felesége lezuhant. A szerencsétlen asszony a zuhanás következtében két oldalbordáját betörte s agyrázkódást szenvedett. Esméletlen állapotban vitték a kózkórházba, hol mindeztideig öntudatlanul fekszik.

Nemes Mihályné, hogy férje csekély jövedelmét valamiképp növelje, vasalással foglalkozik. Így került az Arany János-utca 4. számú házba, hol aznap dr. Irinyi István ügyvédnél foglalatoskodott. Egész nap vasalt s estére csak kevés ruha volt hátra, a mi azonban még a padláson állott. Munkáját beakaráván fejezni, felment a padlásra. Alig volt néhány lépcsőnyire a padlásajtótól, elszédült és lezuhant. Estében a lépcsőfokaiba verődött s súlyos sérüléseket szenvedve ért a lépcső aljára, a hol eszméletlenül terült el.

A zuhanás zajára kifutott cselédség összelármázta a házat. Az eszméletlenül fekvő asszony segélyére előhívták doktor Szalay Béla kerületi orvost, a ki agyrázkódást is konstatait s elrendelte a sérült kórházba való szállítását.

Az esetről értesült rendőrség tegnap szigorú vizsgálatot tartott, hogy a súlyos szerencsétlenségben kit terhel a felelősség. Nagyon valószínű, hogy Ménes Mihályné a széngőztől kábult el annyira, hogy a magosban megszedülve egyensúlyt veszített és lezuhant.

Állapota aggasztó. Tegnap egész nap nem bírták eszmélre téríteni.

* **Imrék napja.** Ma van az Imrék napja, a melyhez ugyanazon néphit fűződik, mint a Gyertyaszentelőhöz. Névnapjuk alkalmával keresték fel üdvözléteikkel Vecsey Imre városi főjegyzőt, Oláh Imre állami anyakönyvvezetőt, Simonffy Imre kir. tanácsost és városunk sok más nevesebb Imrétjét.

* **Ülés a városházán.** A jog- és pénzügyi-bizottság pénteken délután fél-négykor Vecsey Imre főjegyző elnöklése alatt ülést tart a városházán. A bizottsági ülésen a közelebbi közgyűlés elé kerülő városi ügyekben hoznak határozati javaslatokat.

* **Alaptalan felfüggesztési hír** cimen megcáfoltuk azt a közleményt, mely a debreceni tanács felfüggesztéséről szól. Erzékenyen vette ezt lapársunk a „Debrecen” s kijelenti, hogy nem szokott szennzációkban utazni. Konceváljuk. Különben is a mi cáfolatunk a fővárosi lapok határozott hangon tartott közleményére vonatkozott. Egyben kijelentjük, hogy mi igenis szoktunk szennzációs híreket közölni, csak hogy ha közlünk, azok — igazak.

* **Tisztviselők társas vacsorája.** A „Debreceni Jogász- és Tisztviselői-kör” f. hó 7-én, szombaton este 8 órakor saját helyiségében társasvacsorát rendez. Megjelenésre a kör tagokat tisztelettel felkéri a körgazda.

* **Hírek a kamarából.** A kamara kereskedelmi és ipari szakosztálya ma, esütörtökön és holnap pénteken tartja ülését. A közgyűlés november 12-én lesz. — **Átalakítások.** A kamarai székház szűknek bizonyult a megszaporodott munkához és annak munkavégzéséhez mérve. Az elnökség igen célszerű átalakításokat végeztetett a hivatali helyiségekben s ez átalakítások azt eredményezték, hogy most a kamarának tágas-teres előcsarnoka, egy egész új kisebb tanácssterme (szakosztályok és bizottságok számára) nyílt, a hivatali helyiségek azok természet szerint húzódnak át egymásba s végül az ujonnan rendezett könyvtár tiz nagy szekrényre is megfér a helyiségekben. — **Az 1904. évi költségvetés.** Most küldi szét a kamara elnöksége a jövő évi költségvetését. E szerint a jövő évi szükséglet 65,294 koronával, a fedezet (3 és fél százalékos illeték-kulcs mellett) 65,315 koronával van előirányozva.

* **Tartalékos tiszttek ellenőrzési szemlén.** Mint minden évben november 4-én, úgy tegnap is ellenőrzési szemlén kellett megjelenniük a tartalékos tisztteknek. A szemle, a melyen 350-en vettek részt, korántsem volt olyan sima, mint a megelőző években. A szemlétteljesítő őrnagy német nyelven beszédet intézett a tiszttekhez, a melyben katonai rendelkezésekre hivatkozva fejtegette, hogy a mai napon valamennyien katonai fegyelem alatt állanak. Elvárja, hogy valamennyien alkalmazkodnak ehhez, mert ellenesetben a *letartóztatás jogával is élhet.* Azután kijelentette, hogy mindannyioknak — a mi az eddigi szemléken nem volt gyakorlatban — *hier-rel* kell jelentkez-

niük. Kikelt a hírlapok ellen s azt a reményét fejezte ki, hogy nem a lapok véleményének, hanem a katonai rendelkezéseknek vetik alá magukat. Végre jelentkezésre hívta fel azokat, a kik az ő német beszédét nem értették meg. A tartalékos tiszttek közül nyomban előlépett egy s Rubos főhadnagynak *magyarul* kellett ismételnie az őrnagy szavait. A szokatlan intés után zavartalanul folyt le a szemle s csak azokat büntette meg újabb jelentkezéssel, a kik a kitűzött kilenc óra után pár perccel érkeztek. Tanulság csak az a tegnapi jelentkezésből, hogy katonáknál nyoma sincs az utóbbi időben tendenciózusan híresztelt engedékenységeknek. A magyar nyelv jogát egyetlen szóban sem ismerik el, sőt a mult idők szokásától eltérően erősebben követelik meg a német szót. A nehéz küzdelemmel, a melyet édes magyar nyelvünk jogosultságáért folytatunk, ime így áll szembe a katonai hatalom.

* **A joghallgatók matinéja.** A joghallgatók matinéjára jegyek mérsékelt számban még kaphatók Békés Lajos üzletében. A rendezőség 220 számozott, ülőhelyre szóló jegyet bocsátott ki, a melyeknek javarésze már elkelt. Karzatjegyek 20 fillérért a matiné kezdete előtt kaphatók a pénztárnál.

* **Huszártisztek estélye.** A vadászati védszentje, Hubertus névnapján lefolyt falkavadászat befejezésétől fányes estélyt rendezett tegnap a helybeli közös és honvéd huszár tiszúkar az „Angolkirálynő” nagytermében, a hol szűkkörü meghívott hölgyközönség is részt vett; így jelen voltak: Eckensberger dandárparancsnok neje és leánya, Nagy Géza alezredes neje, Lösch István kapitány neje, König őrnagyné leányával, Klebersberg grófné, Valerie, Margit és Emmával, dr. Bruckner Ernőné, Bay Bertalané, Bay Mariska, Vidovich Georgine, Kölcsey Ilona. A Magyar Testvérek zenekara mellett még nagyon késő éjjel is vigan folyt a tánc, a mi nem is lehetett másként, oly kitűnő és fáradhatatlan táncosok mellett, mint a mi lovas tisztjeink.

* **Békéltetések.** Az ipartestület békéltető-bizottsága holnap e hó 6-án délután rendes ülést tart, melyen folyó ügyeket tárgyal. Az ülést Berecky Lajos rendőrfogalmazó vezeti.

* **Leányegyesület Debrecenben.** Röviden már jelentettük olvasóinknak, hogy Debrecenben *leányegyesület alakításán buzgólkodnak*, a mely mint újabb információink alapján tudathatjuk, a *budapesti leányegyesület fiókja* lesz. A leányegyesület célja a szegényleányok segélyezésében, támogatásában kulminál. Jótékonyság az egyesület egyetlen törekvése, a melynek egyesült erővel sokkal jobban, könnyebben és biztosan megfelelehet. Hogy a leányegyesület heti fiókja megalkulhasson, ahhoz *legalább hatvan leány belépő nyilatkozata*

szükséges. Minden leánytag egyszer s mindenkorra hat koronát fizet, a mely összeget két év alatt egy koronás részletekben tartozik az egyesület pénztárába befizetni. Ha a leányegyesületnek hatvan jelentkező tagja lesz; akkor a megalakulás és a részletes program kidolgozása ügyében ülést fognak tartani, a melyre a városháza nagytanácstermét kérik el. A leányegyesület szervezése ügyében különben Steier Etelka ad szives községgel felvilágosítást, az érdeklődőknek dr. Gutfreund Szent-Anna-utcai irodájában.

* **Népgyűlés.** A debreceni szociálisták november 8-án, délután három órakor gyűlést tartanak a Széchenyi-utca végén. A népgyűlés tartására tegnap adta meg az engedélyt a polgármester.

* **A hajdumegyei népbank, mint szövetkezet,** melynek alapszabályai jóváhagyás végett már fölterjesztettek, serényen buzgólkodik a befizető tagok gyűjtésében. A bank elnöke: dr. Brukner Ernő. Alelnökök: Szliuka István és dr. Kérészi Zoltán. Ügyész: dr. Révi Nándor. Ügyvezető igazgatók: Mayer János, Thieszen Arthur, Katz Lajos. Igazgatóság: dr. Helle Károly, Forgách Károly, Suhajda József, Péter József, Balogh Ferenc, Molnár József, Varga József, ifj. Weichinger Károly, Nasch József, Szőlőssy Ferenc, Redl Siegfried. Felügyelőbizottság: Haranghy György, Winkler Márton, Wocasek Ignác. Egy heti törzsbetét 50 fillér, 5 éves társulással. Késedelmi büntetés pénz 2 fillér. Nagyobb kölcsönök tíz évi törlesztésre adtnak s ezenkívül a kölcsön kamatai nem négy havonként, hanem hetenként fizetendők. Előjegyzések december hó 31-ig Varga József butorkereskedő és Katz Lajos borkereskedő főtéri üzletében eszközölhetők.

* **Az öreg bakák koszorúja.** A katonasághoz közelálló helyről olyan értesítést veszünk, mely keserűséggel tölthet el mindenkit. A hír szerint azon öreg bakák közül, a kik annak idején a debreceni koszorúzási tervben résztvettek, tizennégyen még ma is katonai fogházban vannak. A hadbírószág azonban nem elégetett meg ennyivel, hanem a hadtestparancsnokság börtönébe is utalt néhány öreg bakát. Ezeket a szerencsétlen mártirokat állítólag már hétfőn viszik le Temesvárra, a parancsnokság börtönébe. Ime tehát a katonai moloch még mindig telhetetlen és a magyar katonának keservesen kell ma is meglakolnia azért, mert magyar eszményekért dobog a szive.

* **A Revicky-féle betöréshez.** A Revicky-féle betörés tettesét Tokárt, a vizsgálóbírószág előzetes letartóztatásba helyezte. Szabó vizsgálóbíró-ségéd naponta kihallgatja a betörőt, a ki minden részletre vonatkozólag teljesen beismerő vallomást tesz. A vizsgálóbírószág ezért nem tér a vizsgálat útjára, hanem egyszerű nyomozat alapján terjeszti fel az ügy aktáit a törvényszék főtárgyalási előkéréhez.

* **A szabók mozgalma.** Hosszabban irtunk egyik, e heti számunkban a debreceni szabók azon mozgalmáról, melylyel anyagi megsemmisülésük elő akarnak gátoló intézkedéseket foganatosítani. A szabók teljes szakosztályi gyűlést tartanak e tárgyban. A gyűlés pénteken délelőtt lesz, az ipartestület kitanács-termében.

* **Élve eltemetett gyermek.** Néhány hét előtt részletesen beszámoltunk arról a halálos szerencsétlenségről, amely a város alatt fekvő kincses dombnál történt. A homok odúkban gyermekek játszottak, egyre rászakadt a föld s élve eltemette a kis gyermeket. A kir. ügyészség vizsgálatot indított, hogy megállapítsa kit terhel ebben a halálos szerencsétlenségben a felelősség. Átiratot intézett a városi tanácshoz s kérdést tett az iránt, hogy a kincseshegytől milyen feltételekkel, milyen szabályokkal hordták a homokot. Volt-e ebben a hordásban valami rendszer, vagy pedig a homokhordók szabadon tetszésük szerint bonthatták a dombot és vághattak benne frissebb homok után odut.

* **Tegnap halottak.** Tegnap a következők hunytak el Debrecenben: Bodó Ferenc ev. ref. 79 éves, Lányi Gyula róm. kath. 7 hónapos, Török István ev. ref. 3 napos, Fodor Juliánna ev. ref. 19 éves.

* **Rózsa arckenőcs** a legjobb arc- és kézfinomító; fiatalos üdéséget kölcsön: z. Olesó és finom szappanok, puderek, toilette cikkek. Jóna és Jóna drogeriája, Debrecen, Kossuth-utca 6.

* **Kiss Gusztáv arcképfestészete** Jókai-utca 16. sz. a. létezik.

* **Eladó kert.** A Sétakertben, a legszebb fekvésű helyen, a helyiasut feltételes megállóval szemben a Simonyi-ut felől már csak 12 öl szélességben paszartuti és más nemesebb szőlővel beültetve eladó. Értekezhetni Ormos Gábor tulajdonossal, Battyányi-utca 16. sz. hátul az udvarban.

* **A legfinomabb svájci-fésűk,** oldalfésűk, hajtűk, hajcsokrok, fogkefék, hajkefák stb. valamint kizárólag saját gyártmányú női- és férfi-keztűk a legnagyobb választékban kaphatók: Nagy András keztűgyárában. — Kistemplombazár.

* **Valódi Jäger gyermek-, női- és férfi alsóruhák,** keztűk, harisnyák, színházi fejkötők, sálak, illatszer, szappan, legújabb francia női vállfűző (mider) különlegességek. Remek szőrmabok és karmantyuk rémoleson kaphatók Bartha Kálmán főtéri üzletében. Szabott ár Tisztviselőknak 5 százalékos engedmény.

* **A debreceni szép hölgyeknek,** remek kivitelei készitáskát, pénztárcát és ridicült, valamint haj-ruha- és fogkefét, szappant, illatszert, fésűt, hajszűrővasakat, vas melegítő-készülékeket, mindenféle pipere-cikkeket, ugyszintén menyasszonyi és alkalmi ajándéktárgyakat nagyválasztékban tart raktáron Mentze Henrik ujdonságok áruháza, Piac- és Szent-Anna-utca sarkár. Szolid kiszolgálás, olesó, szabott árak!

* **Asztalos József áruházában** feltűnők azon folytonosan érkező nagymennyiségű ujdonságok, a mik által azon helyzetben van, hogy állandóan a legdivatosabb dolgokat nyújthatja. Különösen figyelemreméltó több száz vég zibelin, téli szövetek 120 cm. párisi és angol Himalája és Völlin. Egyes kiszabott kosztűmök 12., 15. és 20 korona.

* **A n. é. olvasó közönség szives figyelmébe** ajánlom, hogy színe hagyott, peccsés a vagy elpiszkolódott rubáikat olesó árak s annak festését és tisztítását elfogadom Kone József Battyányi-utca 2. szám és Vár-utca 7. szám.

TÁVIRATOK.

Bemutakozás a főrendiházban.

— Éjjeli távirat. —

Budapest, november 4.

A főrendiház délutáni ülésén Csáky meggyitván a gyűlést, felolvassák a kéziratot Tisza kinevezéséről. Nyári titkár bevezeti a kabinetet.

Tisza ezután elmondja programját. Midőn az ország kormányzatát kezükbe veszik, kötelességüknek tartják bemutatkozni, kérni hazafias támogatásukat. Tudatában vagyunk, hogy nehéz időkben nagy feladatokra vállalkozunk, hiszen az ország alkotmányos gépezete hosszú időtől megakadt. Kezdetben a katonai terhek felemelése volt az oka, később megváltozott a helyzet. — Az ujonejavaslat visszavonása eredményre nem vezetett, mert tagadhatatlanul nemzeti közvélemény széles rétegeiben bizonyos általános mélyreható izgalom mutatkozott, a mely az akadályok helyreállításának további akadályául szolgált. Konstatálhatjuk, hogy a közvéleményben tagadhatatlanul él a vágy a magyar szolgálati nyelv iránt. A koronávali összhangot e célért sem kívánja megszüntetni. Ilyen körülmények között a korona volt az, a mely azután elhatározással segítségére jött a nemzetnek akként, hogy míg egyfelől kifejezésre juttatta ragaszkodását a hatvanhetes alaphoz, az egyrészes vezérlő kérdésében olyan reformok megvalósításának, melyek a nemzet régi óhajának győzelmét jelentik. Katonai kérdésekben fontos reformokat helyeznek kilátásba.

A jelvények a közjogi állásnak megfelelően kidomborítottak. A katonai judikatúrában törvényjavaslat mielőbb benyújtatik. A közvetlenség, szóbeliség, nyilvánosságra fektetett eljárásnál a magyar nyelv érvényesülése, tisztek át-helyezése folyamatban van. Rajta lesznek, hogy mielőbb teljesen megoldassék a legfontosabb katonai nevelés, mert az át-helyezésnél is mutatkozna tiszthiány.

Ezért az alapítványok rendezése, újabb katonai intézetek felállítása, a honvédségi katonai intézeteknek megfelelően való fejlesztése folyamatban van. A tantárgyak jelentékeny része, a vizsgálati nyelv magyar lesz. Reméli, hogy az ellenzék méltányolja a vívmányokat s nem gátolja tovább a törvényhozást, hiszen a közgazdaságnál az egész világ korszakalkotó elhatározások küszöbén áll. Nem hiszem, hogy a nemzet érdeke kívánna, hogy most megkössük saját kezünket.

Erős meggyőződés, hogy az ellenzék feleleit fővel, megalkodás nélkül lezserelhet, mert hiszen nem meghatrállást kérünk. Vivott küzdelmünk megterem-

tették a gyümölcsöt, teljes joggal mutathatnak az eredményre melyet kivívtak. De nem viselhetének a nemzet előtt felelősséget azért, ha ezen állapotot továbbra is fentartanak. Egész sorozata van az intézkedéseknek: ujone megszárazás, indemni, 1903. évi költségvetés, 1904. évi költségvetés, ujoncjutalék tárgyalása. Irányelve a szabadelvű nemzeti szempont, a nemzeti állam erőteljes kiépítése.

Külön megemlíti, hogy igyekezni kell megvalósítani a takarékoskosságot, az állami organizmus egész vonalán. Ezek közt első helyen áll a fizetésrendezés. Sürgős, fontos voltáról a kormány megvan győződve, mert csak akkor áll egészséges alapon az ország, ha a tisztviselőkar megelégedett.

Az állami tisztviselők fizetés rendezésével kapcsolatban megoldást igényel a megyei fizetés rendezés is. A tanügy államosításának nem híve, csak ott, ahol szükség van rá. A kiválmaknak megfelelő felekezeti intézeteket fejleszteni, a kor színvonalára emelni kell. Ezután áttér az egyes terekre. A munkásbiztosítás kérdését csak akkor tartja megoldhatónak, ha hatalmas munkás autonóm testületek fejlesztetnek ki, ha szociális kérdések megoldását a munkások nevelése megelőzi, hogy így fokozatosan elérhessék a fokot, mely őket politikai közreműködésre is képessé teszi. A belügyi tárca főfeladata a belügyi reform, állami közigazgatás keresztülvitele.

Kéri a főrendiház támogatását. Zichy Nándor kelleetlenül fogadja a programot, megjegyzéseket tett a másik házban történetekre és sajnálja, hogy bizonyos ügyek hiányoztak a programból. Miután még az elnök szívélyesen üdvözölte a kormányt, az ülés véget ért.

A Kossuth-párt értekezlete.

Budapest, nov. 4. A Kossuth-párt mai értekezletén elhatározta, hogy állásfoglalását Tisza programjától teszi függővé. Polonyi holnap bizalmatlansági indítványt nyújt be az elnök ellen.

A wiesbadeni találkozás.

Berlin, november 4. Gróf Bülow kancellár holnap megy Wiesbadenbe. A német császári pár meglátogatja a cári párt Wolfgartenben, aztán az uralkodók Wiesbadenbe újra találkoznak.

Az olasz kereskedelmi szerződések.

Róma, november 4. A kereskedelmi szerződéses tárgyalások megkezdése céljából Luzzati, Titoni, Rava és Rosani miniszterek ma értekezletet tartanak. Luzzatinak az a terve, hogy a fennálló kereskedelmi szerződéseket, köztük az Ausztria-Magyarországgal még rövid ideig létező szerződést is változatlanul hosszabbítsák meg.

HIREK.

Éjjeli posta.

Vasuti szerencsétlenség a főváros határában.

— Husz sebesült. —

Leszállt az első őszi köd és vele együtt jött az első ideoi vasuti szerencsétlenség is. Egy, a fővárosból indított vonat, összeütközött egy gőzmozdonyral és csak a súlyosan megsérült mozdonyvezető halálmegevető nyugalmanak és körültekintésének köszönhető, hogy husz sebesült helyett most nem vagyunk kénytelenek husz halotról beszámolni.

A vasuti szerencsétlenségről tudósítunk a következőket jelent.

Ma reggel a keleti pályaudvarról 8 óra 15 perckor Szabadka-felé indított személyvonat részint a köd, részint pedig a hibás váltóállítást következtében idegen vágányra került, a hol nekiszaladt egy hideg mozdonyra, a mely ezen a vágányon vesztegelt.

A hibás váltóállítást a személyvonat mozdonyvezetője már csak akkor vette észre, a mikor a szerencsétlenséget nem tudta megakadályozni. Vészfűtők által figyelmeztette az utasokat a közelgő veszedelemre, ellengőzt is adott, de az összeütközést nem tudta megakadályozni. A következő pillanatban megtörtént a katasztrófa és a személyvonat vezetője: Fülöp József gépész és Fél Zsigmond fűtő eszméletlenül buktak le a mozdonyról.

Az utasok között iszonyu pánik támadt. Sokan kiugráltak a vonatból, több nő elájult és sokan megsebesültek, bár az utasok sebesülése könnyebb természetű. Csúpan egy csak utas sérült meg súlyosabban, a kinek egy bőrönd a fejére zuhant az összeütközés pillanatában.

Miután a katasztrófa a Gyáli-uton levő honvéd-kórház közelében történt, a súlyosan sérülteket oda vitték és ott kötötték be sebeiket.

A szabadkai személyvonatnak három kocsija zuzódott össze, sőt a két mozdony is megrongálódott. Az államvasutak igazgatósága megindította a vizsgálatot annak a kiderítésére, hogy kit vagy kiket terhel a felelősség.

A Szabadkára induló személyvonat másfél órai késéssel folytathatta csak útját.

× **Alapítvány az egyetemi hallgatóknak.** (Éjjeli express tudósítás.) Hiedelbergben meghalt Wallot Eleonora, a berlini birodalmi gyűlési palota építőjének huga, a ki több százezer márkára rugó vagyonát a heidelbergi egyetem női hallgatóinak hagyományozta tanulmányi ösztöndíjakra.

× **Polgármester választás New-Yorkban.** A „Berliner Tageblatt”-nak táviratozzák New-Yorkból, hogy a polgármester választás nagyon heves lesz és eredménye kétséges. Hat jelölt közül Mac Lallanok van legtöbb kilátása a győzelemre.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Kinevezés.** Bernáth Elemér táblai elnök, Dorcsák Jenő szatmári lakos végzett joghallgatót, a debreceni ítélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

§ **Főmentett bankár.** (Távirat.) Berlinből táviratozzák, hogy Braun bankárt, a kit letétikkasztásokkal gyanúsítottak, tisztázta magát a vád alól és már szabadlábra is helyezték.

Az örökség.

Irta: Than Gyula.

(Folytatás)

Most már keveset törődött Timóttal. A lelkiismerete se lázadt fel ellene. Fásult szíve meg se dobbant arra a tudatra, hogy miatta egy ember lebeg élet-halál között. Csak egy gondolat kötötte le. A nádosi birtok tulajdonjoga.

— Most már tisztán állok — morogta magában. — Anconából sietek haza s meglepem az én kedves szomszédomat: Bátor Balázst. Ujra látom a leányát, azt az édes anygalt, a kit birnom legfőbb vágyam.

Azalatt míg ő ilyen boldogan szöttefonta rózsás ábrándjait, a tengeren himbálózott elhagyottan, minden kormányzás nélkül egy csolnak. Az a csolnak, a melybe Targai Timótot öntudatlan állapotban elhelyezték.

A hogy a csigákról lefutottak a kötelek, a hullámok elkapták a szabadjára bocsátott csolnakot s a keményfa oldalát csókolgatva vitték tovább hullámroihullámra, messze az Ancona felé sikló gőzhajótól. A tenger csendes volt. Szabályosan himbálózva libegett a csolnak, ringatta számkivetett, mindenkitől elhagyott lakóját. Olyan nyugodtan, csendesen aludt benne Timót, mintha száraz földön fedél alatt, gyönyörködtetően szép fehér ágy puha párnái között pihenne.

Sötét volt. Az égboltozat ragyogó csillagtáborát felhőfoszlányok takarták be, csak olykor-olykor ragyogtak ki egy csillag a futófoszlányok mögül. Timót meg se mozdult. A lábainál ott hevert kis kezításkája és a felöltője, a mit a bizonytalan tengeri utra bocsájtás előtt utána vetettek. Nyugodtan aludt. Nem tudta, hogy mi történt vele.

Hajnál felé, mikor gyenge világosság borult a végtelennék tetsző tenger tükreire, szél kerekedett, a mely a csolnakot csendesen vipte, hajtatta tovább, kitudja hová merra. A szél egyre erősebben zugott el a csolnak felett s hideg légáramlatával addig-addig csókolgatta a csendesen pihető Timót arcát s homlokát, míg felébresztette vele az ifjut.

Felült. A hűvöstől összeresztent. Megriadtan nézett körül. Nem tudta mi történt vele. Főitte az ég, körülötte a beláthatatlan, végtelennék tetsző tenger s ő a kajüt kényelmes nyugágya helyett széles, nagy csolnakban egyedül, elhagyatottan ül.

A levegő egyre hűvösebb, egyre csipősebb lett. Didergett. Eszrevette, hogy a kabátja is ott van mellette. Ott hever az utitáskája is. Mialatt felöltőjét hirtelen magára huzta, azon gondolkozott, hogy történhetett vele, hogy a kajüt helyett egy csolnakban egyedül ring a tengeren.

— A kabátom, a táskám itt volt. Valami szerencsétlenségnek kellett történnie. Lehet, hogy engem eszméletlen állapotban helyeztek ide. Talán süllyedőben volt a hajó vagy tűzveszedelem tört ki.

Ezerféle gondolatok váltakoztak fejében. Mindent elképzelt, csak egyet, az igazi okot nem.

Az ő nemes lelke, tiszta szíve, nem engedték ilyen következtetésre. Elgondolta a menekülés, megmentés sok mindenféle lehetőségét, de hogy a bosszu keze működött az ő tengerre vetésében, azt nem is gondolta.

Azután a nádosi csendes, boldogságot ígéro hajlék falá szállott a gondolata.

(Folyt. köv.)

SZINLAP.

Ma, esütörtökön, nov. hó 5-én, bérlet 81-ik szám „A” harmadszor:

Fifn.

Operette 3 felvonásban.

Kiadása fél 8-kor.

Holnap, pénteken, bérlet 81-ik szám „B”

Serge panine.

Színmű.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai
Debreczen, Kistemplom bazár.
Ujjonnan átalakított divatruház.

Menyasszonyi kelengye.
Vászon, készfehérnemű.

Külön szőnyegosztály.
Ágy és asztalterítők, függönyök, butorszővetek, Coens lábtörtek, flanell takarók, lópekrócok.

■ **LINOLEUM.** ■

== Olcsó szabott árak! ==
Kérjük kirakatainkat megtekinteni.

Neumann Testvérek

czipő- és kalapraktárában
= (Tisza-palota.) =

A téli időnyre a legdusabb választékban vannak felhalmozva a legértékesebb házilag készült férfi és fiu bőreszizmák, posztócsizmák, női férfi és gyermek posztócsizmák, téli kalapok és sapkák, mely cikkek nagyon előnyös beszerzés folytán

csodálatos olcsó árakban
szerezhetők be.

Villanyos házi csengők

vész- és tűzjelzők, telefon berendezések és javítások feltűnő olcsó árban készül egy és fél évi jótállás mellett.

Rosenberg és Hammer

villanyszerészeknél,
Debreczen, Piacz-utca 2. szám,
a nagytemplom mellett.

Házi asszonyok figyelmébe!

Ne mulassza el senki, ki asztalánál jó zamatos és frissen tartó házi kenyeret kíván élvezni, az újabb rendszer szerint és a legkiválóbb orosz házi sütőasszonyok alkalmazása folytán sült kenyeret, az orosházi házi kenyér sütődeből napi szükségletét fedezni. Kívánatra házhoz szállítatik.....

**P A R Á D I
Á S V Á N Y - V I Z**

= kiváló gyógy- és borviz. =

Főraktár: Debreczenben,

C S A N A K J Ó Z S E F N É L.

Kapható ezenkívül minden fűszerkereskedésben és vendéglőben.

■ **Ujdonságok** ■

KARDOS LÁSZLÓ

üzletében,

Kossuth-utca 9. szám.

- Szőnyegek minden faja
- Pokróczok " "
- Butorszővetek nagy választékban
- Linoleumok minden faja
- Szővetfüggönyök minden faja
- Csipkefüggönyök " "
- Ágyterítők " "
- Asztalterítők " "
- Flanelltakarók és utazópokróczok minden faja
- Bőrvásznak és padlóparquetek minden faja.

Ujítás a levelezőlapokban!

A divat változó, a levelezőlapokat többé nem albumokban őrzik meg, hanem mint

asztal és szobadísz szerepel.

E célra izléses, szingazdag, választékos izlésű, dombornyomású

képkerekek

(Passepartout) szolgálnak.

Ezen meglepő szép ujdonság darabja 20 fillérbe kerül, kapható kizárólag főraktárban:

MIHALY SAMUEL papikereskedésében, Főter 30. sz. Dréher söröző mellett szemben.

== Ugyszintén az összes tőzsdékben ==
== és levelezőlap elárusítóknál. ==

Ajánlom az őszi és téli időnyre érkezett jó mosó szintartó asztalterítők és Cosmanosi nyomott mintás és fehér pique barcheteket, olcsó tenis flanelket, férfi, női és gyermek triceo alsó ruhákat, harisnyákat, kesztyűket, minden nagyságu téli gyeppukendőket, paplanokat, ágy- és asztalterítőket, derékajtókat, kanavásznakat, matraczgradlikat, továbbá elsőrendű minőségű Ramburgi, Hollandi, Oressz és czerzafonal vásznakat, Schroll-féle chifonokat, csikós jegyű havasi vásznakat, férfi, női, szines és fehér ajours és sima vászonsebkendőket, mindennemű rövidárkat. Elvállalom mintá vagy mérték után mindenfajta vászon fehérneműek gyors és pontos elkészítését szolid olcsó szabott árak mellett.

Teljes tisztelettel:

Nádudvary Lajos

Főter, a nagyüzem mellett.
Vágó Andor-féle üzlet.

A nevezett vászonneműimet tekintettel a nagy áremelkedésre még a régi árak mellett szolgálom igen tisztelt vevőimnek.

Apró hirdetések.

Díja 16 pengő és 2000. évig tartó időre
4 fillér, vasnaponkénti megjelenésért
4 kr. 8 fillér. **Levelezési**
Levelezési tudósításokra pen-
tessen válaszolunk, ha a közlésnek
postaköltség beiktatása.
Apró hirdetések előre fizetendők.

Levelezés.

„Hamis cziczuskának“ levele van.

Ónálló lánnyal vagy fiatal özvegyvel szeretne egy ur szórakozásból megismerkedni, kinek külön lakása van, esetleg lakást biztosítana. Levelet „Titoktartó“ jellegre kér a kiadóba.

My friend is mighty in the english language even as You. You must not vex Yourself with the translations. What will be with the last heart, when the animal has satisfied his hunger? (Henny seit. . .) He does none understand, and You are blamable, when You will not give to him more light.

Ajánlat.

Itt az ideje meggyőződni, hogy Wallerstein Fülöp Fia cég a legjobb minőségű árukat a legolcsóbban árulja. Nincs sok helyünk, de azért néhány cikk árát feleltjük: 120 széles cybelin minden színben 1 kor., Anna flanel métere 12 kr., jó vég vászon 4 frt, jó vég sifon 4 frt 50 kr., 2 ágú és 1 asztalterítő együtt már 5 frt, jó szőnyeg métere 20 kr. Ha ezek az árak nem elég olcsók, még olcsóbban is tudunk adni. Női és gyermek felöltők meg különösen jutányos árban vannak.

Köhögésnél legjobb csukor a Borsy-féle pemető csukorka, 1 doboz 10 krajczár. Kapható: Borsy csukorszájában és Józsa és Jóna uraknál.

A t. közönséghez! Szives tudomásul, hogy petroleum forráom újból megereadt. Tisztelettel Neumann Nándor petroleum és festékkereskedő Hatvan-utca 5.

Szobafűtéshez mindennemű szenet legolcsóbban házhoz szállít Neumann Nándor, festék, petroleum és szénkereskedő. Hatvan-utca 5. Telefon 205. szám.

Firneisz, vegytiszt, legjobb minőségű, ugyisint festék és petroleum legolcsóbban kapható Térei József utódnál festék- és petroleum kereskedésben Hatvan-utca 18.

Bolthelyiség, előnyös feltételek mellett azonnal kiadó. Csapó-utca 22. szám.

Pemetető, malata és pergelt csukorkák kaphatók Riess Lipót csukorszájában.

Ispánnak ajánlkozom jó bizonyítványokkal. — Jánthó Lajos Uj-Fehértó.

Finom zöldség tétire, mint sárgarépa, petrezselyem, seller, csékla, téli retek, káposzta, haralábé, karfiol többféle krompli stb. kapható nagymennyiségben, Kontsek Gézánál Kosuth-utca.

Elköltözés miatt, Reáliskola-utca 6. szám alatt, 1 szoba és konyhából álló lakás azonnal kiadó.

Czibalom tanítást előnyös árért elfogad, saját lakásán is, Farkas János végzett czibalomtanító. Arany János-utca 22.

Kaiser Salamon Debreczen, Hatvan-utca 2. szám. Részletfizetésre minden áremelés nélkül, évi lakással bíró hitelképes családoknak, úri, női divatárak, fehérneműk, férfi, fiu és leányruhák, tükör és képek raktára.

Kereslet.

Tanuló felvétetik Ott és Marschall rövidáru, női és férfi divatüzletében.

Egy használt jó karban lévő fióta megvételre kerestetik. Czím a kiadóban.

Elveszett hétfőn este 4 marhalevél. Tulajdonosa Dári János Rakovszki-utca 3. szám.

Egy magas szárú férfi kamási elveszett a Piacz-utczán. Tulajdonosa Nap-utca 16. sz. alatt.

Eladása.

Képes folyóirat, egészen új, egy évfolyam, olcsón eladó. Czím a kiadóban.

Fodrászüzlet, 14 éve hogy fennáll, jó forgalmu, felhagyás miatt jutányos áron, sürgősen eladó. Czím a kiadóban.

Jó karban levő, használt egy ló után való stráfszekér és egy tizedesmérleg eladó. Térei cég-nél Hatvan-utca 13.

Egy jó forgalmu kávécsarnok, családi viszonyok miatt eladó. Simonffy-tér, Sesztina ház.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni, hogy nálam minden csütörtökön és pénteken friss

németesen készített hurka

és naponta saját készítményü libamájpástétomtól kezdve mindenféle felvágott és friss bécsi virsli kapható.

Tisztelettel

BENES V. hentes.

= Főter, Bika-szállodáival szemben. =

Gyönyörű kivitelű fénykép nagytások, festmények

méréselt árban

NÉMETHI J.

műterme

Piacz-u. 42.

Lamprecht-palota.

Alapított 1875. évben.

Egyedüli butorgyár Debreczenben.

SCHVARCZ VILMOS

os. és kir. udvari butorgyáros és a legújabb szabadalmazott asztalok gyártója.

Üzlethelyiség: Piacz-u. 71.

Gyártelep: Szálka-u. 5.

Teljes lakberendezések állandó kiállításán.

Egyszerű, de kitűnő minőségű, saját készítményü butorok, a legfényesebb

kivitelig, legolcsóbb árban.

Költségvetések, rajzok, mintákkal

készítéssel, díjmentesen szolgálók.

HRABÉCZY ANTAL

fehérenemű gőzmosó-
és vasaló intézete

már megnyilt.